

Brand&Brandweer

B&B

vakblad voor brandweer, hulpverlening en rampenbestrijding

- De ploeg als steunpilaar na ingrijpende gebeurtenissen
- Rookgasexplosies, hoe kun je ze voorkomen?
- De klap na de treinramp in Voorschoten

Pieken in de zomer

www.brandenbrandweer.nl

Brand&Brandweer

3-DAAGSE OPLEIDING OPENBARE ORDE & VEILIGHEID

SCAN DE QR CODE VOOR MEER INFORMATIE

START: 14 NOVEMBER 2023 | BREUKELEN | 15 NOVA JURIDISCH

Wet- en regelgeving op het terrein van Openbare Orde & Veiligheid is talrijk en complex. Weet je altijd welk instrument je het beste kunt gebruiken?

Tijdens deze opleiding leer je de diverse instrumenten voor openbare orde en veiligheid goed kennen en toepassen. We behandelen een flink aantal praktijkcases, waarmee we de uitgebreide en complexe wet- en regelgeving helder vertalen naar de praktijk. De opleiding ziet er als volgt uit:

- **Dag 1** Rampenbestrijding en crisisbeheersing / Woonoverlast (14 november 2023)
- **Dag 2** Ondermijning (28 november 2023)
- **Dag 3** Verstoringen van de openbare orde (19 december 2023)

[SDUJURIDISCHEOPLEIDINGEN.NL/OPLEIDING-OPENBARE-ORDE-EN-VEILIGHEID](https://sdujuridischeopleidingen.nl/opleiding-openbare-orde-en-veiligheid)

Sdu

COVERSTORY

12 **Pieken in de zomer**

Tijdens de zomer is het vaak alle hens aan dek. Vorig jaar kampte Friesland bijvoorbeeld met veel berm- en woningbranden en was IJssellanden druk met de vluchtelingencrisis. Terwijl het jaar daarvoor Zuid-Limburg werd verast door overstromingen. Zijn we dit jaar klaar voor de zomer?

ARTIKELEN

6 **Rookgasexplosies**

Rookgassen die niet tot ontbranding komen, kunnen zeer verraderlijk zijn en onverwacht leiden tot heftige explosies. Dat onvoorspelbare karakter vraagt om alertheid en het bewaren van veilige afstand. Wat zijn de signalen? Hoe voorkom je een rookgasexplosie? En wat leren we van incidenten? Vijf aanbevelingen.

16 **Treinongeval in Voorschoten**

Net voorbij Station Voorschoten botst begin april een goederentrein op een spookkraan. Even later ramt een passagierstrein met vijftig reizigers dezelfde kraan. Het is het grootste treinongeluk sinds 2012. Thomas Kop, bevelvoerder van kazerne Voorschoten, is als een van de eersten ter plaatse. Hij blikt terug op de inzet van de brandweer.

20 **Kruis van Verdienste**

Vorig jaar werden zeven Kruizen van Verdienste uitgereikt. Barry Douma (54) kreeg 'm opgespeld voor zijn jarenlange inzet voor de arbeidsvoorwaarden van de brandweer. Het was wel even wennen voor de voorzitter van de Belangenvereniging Brandweer (BVB). 'Ik ben slecht in het incasseren van complimenten.'

21 **Brand in grillroom**

In eerste instantie lijkt het erop dat het vuur onder controle is en een grillroom met bovengelegen appartementen in Heereveen behouden kon worden. Maar dan meldt een collega in de hoogwerker dat er scheuren in de muur zitten. De binnenaanval wordt gestaakt, de gebluste brand moet op 1 april alsnog gecontroleerd uitbranden.

26 **Interview Karin Dangermond**

Karin Dangermond, senior onderzoeker bij de Nederlandse Academie voor Crisisbeheersing en Brandweercultuur van NIPV, is gepromoveerd op haar onderzoek naar de invloed van de brandweercultuur op de verwerking van ingrijpende incidenten. Informele collegiale steun is cruciaal en humor speelt een belangrijke rol.

RUBRIEKEN

- 5 Van de redactie
- 9 Heilig vuur
- 10 Op bezoek in
- 15 Column
- 23 Kort
- 28 Agenda
- 29 Jong

Op de cover: 12 augustus 2022: Een brandweerman blust in de zomer van 2022 een grote bosbrand in het Brabantse Waalre (Foto ANP Rob Engelaar)

Brand&Brandweer

B&B

vakblad voor brandweer, hulpverlening en rampenbestrijding

Ook online en op smartphone

LETAS
STICKERSERVICE

Ch. Frehenstr. 53
6374 EK Landgraaf
045-5312580
www.letas.nl
info@letas.nl

**VOOR AL UW STICKERS,
PICTO'S EN TRANSFERS**

DE SPECIALIST VOOR ZUID - OOST NEDERLAND

BRANDPUTTEN

COMPLEET VOLGENS DE NIEUWSTE RICHTLIJNEN

RAAIJMAKERS en Zn. BV

Volkel (N-Br.) Tel. (0413) 273065
www.raaijmakersbronbemaling.nl

alfa

bureau voor certificering bv
VCA*, NEN-EN-ISO 9001 en
ISO 14001 protocol 2101

Bereid u voor op de Omgevingswet

Samen op weg naar de Omgevingswet

Gezien de omvang en impact van de Omgevingswet is een goede voorbereiding nodig. Sdu maakt wetten en regels begrijpelijk, zowel voor uw medewerkers als voor uw inwoners en bedrijven. Wij helpen u bij het stroomlijnen van interne en externe informatiestromen. Met informatie op maat: van informerend tot de uiteindelijke toepassing van de Omgevingswet.

Kijk wat wij voor u kunnen betekenen www.sdu.nl/omgevingswet

Sdu

De functionele waarde van beslotenheid

Veel mensen van buiten staan er niet bij stil: de brandweer maakt veel mee en dat is al lang niet meer alleen waarvoor de brandweer oorspronkelijk opgericht is. De ogenschijnlijk simpele klussen zoals het openen van een voordeur, lijden vaak tot tragische vondsten. En wat te denken van alle reanimaties waar veel regio's tegenwoordig als first responder op uitrukken?

In mijn drie jaar bij Brandweer Amsterdam-Amstelland heb ik van dichtbij meegemaakt welke impact incidenten kunnen hebben en hoe een ploeg hier met elkaar mee omgaat. Er dan voor elkaar zijn, al dan niet met collega's die vanuit een TCO- of BOT-team bijspringen, is pure noodzaak. En gelukkig wordt dat steeds vaker en met respect voor iedereen gedaan.

Voor u ligt weer een prachtige 'dieprode' Brand & Brandweer met uiteenlopende artikelen. Ik pik het onderzoek van Karin Dangermond er even uit. Karin heeft onderzoek gedaan naar de invloed van de brandweercultuur op de verwerking van ingrijpende incidenten. Dit spreekt mij enorm aan.

Goed ook dat ze in dit artikel duidelijk maakt dat voor onze vrijwillige collega's extra aandacht nodig is. Zij gaan immers na een incident naar huis, de volgende dag weer naar hun dagelijkse job en vallen minder in een terugkerende structuur van een rooster waarbij je elkaar een paar keer per week ziet. En dit is verreweg de grootste groep in ons land.

RUGZAK

De brandweercultuur heeft niet alleen invloed op verwerking van ingrijpende incidenten, omgekeerd is dit volgens mij ook het geval. Het feit dat een ploeg samen van alles meemaakt, heelhuids terug wil keren en het meegemaakte verwerkt, heeft ook invloed op de brandweercultuur. In de hoofdstedelijke regio heb ik dat in ieder geval zo ervaren. Je moet van elkaar op aan kunnen, elkaar uit benarde situaties kunnen helpen, je schouder kunnen bieden en dat maakt de cultuur ook wat gesloten.

En (beroeps)brandweermensen hebben een volle rugzak, is mijn ervaring. Niet zelden komt de problematiek bij collega's in drieën: veel incidenten meegemaakt, gezondheidsklachten en helaas vaak ook relatieproblemen. De ploeg is in deze gevallen vaak de eerste cirkel waar op teruggevallen wordt, daar wordt men in de regel het beste begrepen.

Wil je bij de ploeg horen, dan zal je je eerst moeten bewijzen. En de wij/zij met de buitenwereld hoort bij dat groepsproces. Om de dynamiek in de groep te versterken, helpt het om je af te zetten. Tegen de leiding, tegen de pers, tegen de gemeente of tegen wie dan ook. Dit in combinatie met de door Karin in haar onderzoek genoemde zwarte humor, maakt de brandweer niet altijd even begrepen door de buitenwereld. Het is vaak op het randje met het hart op de tong.

Discriminatie en (gebrek aan) diversiteit worden vaak gekoppeld aan deze beslotenheid. Pas alleen op dat je de functionele

waarde van deze beslotenheid, namelijk het voor elkaar door het vuur gaan en samen incidenten kunnen verwerken, niet met het badwater wegspoelt. Dit vraagt om erkenning van het belang van beslotenheid en tegelijk het bespreken van de daarmee samenhangende onwenselijke gevolgen. Het onderzoek van Karin Dangermond kan hier een mooie bijdrage aan leveren. Veel leesplezier!

Luc Dietz

Lid redactie Brand & Brandweer

'DE PLOEG IS DE EERSTE
CIRKEL WAAR OP
TERUGGEVALLEN WORDT'

Rookgasexplosies: verradelijk en nauwelijks te voorspellen

Rookgassen die niet tot ontbranding komen, kunnen zeer verraderlijk zijn en onverwacht leiden tot heftige explosies. Dat onvoorspelbare karakter vraagt om alertheid en het bewaren van veilige afstand. Wat zijn de signalen? Hoe voorkom je een rookgasexplosie? En wat leren we van incidenten? Vijf aanbevelingen.

DOOR ANJE ROMEIN

Een rookgasexplosie is een zeer snelle verbranding van onvolledig verbrande gassen in een andere ruimte dan die waar de vuurhaard zich bevindt. Stel je twee ruimtes voor die met elkaar in verbinding staan. Ze zijn niet geventileerd. In de ene ruimte breekt brand uit. De hete rook weet door te dringen tot de naastgelegen ruimte. In die rook zitten restanten van onvolledig verbranding. Zonder zuurstof is het mengsel rookgassen te rijk om te ontsteken. Maar met zuurstof - bijvoorbeeld na het openen van een deur - ontstaat een mengverhouding die tot explosieve verbranding kan leiden. Ook een

nieuwe ontstekingsbron kan gevaar opleveren, bijvoorbeeld een vonkje van een schakelaar of cv-ketel.

MOEILIK TRACEERBAAR

Dat de term rookgasexplosie niet vaak valt, wil niet zeggen dat deze niet vaak voorkomt. 'Een rookgasexplosie is moeilijk te traceren', zegt Peter Verwaal, bevelvoerder brandweer Hollands-Midden. 'Het is superlastig te zeggen of sprake is van rookgassen, we kunnen ze niet meten. Dat is ook het verraderlijke. Je krijgt geen duidelijke signalen vooraf. Er zit geen regelmaat in; het wel of niet voorkomen van een ontploffing is heel willekeurig.' Het NIPV onderzoekt momenteel of er een lijn in rookgasincidenten

Foto Jeffrey Groeneweg

De explosie in Lekkerkerk kwam volkomen onverwacht.

te ontdekken valt. Dat onderzoek is nog in volle gang, maar op basis van praktijkervaringen kunnen we een aantal aandachtspunten noemen.

1. Uiterlijk kan bedriegen. Aan de buitenkant kan een pand er heel modern uitzien, maar achter de gevel kunnen nog oude gevaren aanwezig zijn.

Peter Verwaal kreeg in mei 2021 volkomen onverwacht te maken met een rookgasexplosie bij een brand in een kozijnenfabriek in Lekkerkerk. 'Er was sprake van een volledig uitslaande brand. Er was veel rook, maar ook voldoende openingen en een gat in het dak waaruit vuur en rookgassen hun weg konden vinden. En toch volgde er een explosie en knalden een aantal overhead deuren eruit.'

Hoe kon dit gebeuren? Een belangrijke oorzaak lag in de vorige functie van het pand: een vleesverwerkingsbedrijf. Er zat veel isolatiemateriaal in het dak en in de wanden die vroeger gebruikt werden als koelcel. Waarschijnlijk konden toch niet alle brandbare gassen door het dak naar buiten. Verwaal: 'Schijn bedriegt soms. Aan de buitenkant leek het een modern pand, maar er was in feite een schil omheen gelegd. Van binnen was

het nog steeds de oude vleesverwerker met oud isolatiemateriaal en wie weet ook asbest.' De aanbeveling luidt dan ook: probeer op basis van lokale kennis een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van een pand. Bij de eigenaar, een medewerker die goed op de hoogte is of desnoods bij Bouw- en Woningtoezicht.

2. Wees scherp op de regels, hoe lastig soms ook.

De explosie in Lekkerkerk kwam volkomen onverwacht. Geluk bij een ongeluk: er vielen geen slachtoffers, de brandweer hield afstand. Maar het had zomaar gekund dat er wél mensen rondom het pand bezig waren. Verwaal: 'Volgens het kwadrantenmodel volgden we de regels van Defensief Buiten. Dus geen focus op de brand, die lieten we uitbranden, maar wel op de overslag naar andere panden. Het volgen van de regel "optreden buiten de valschaduw van het pand – anderhalf maal de hoogte van het gebouw" – lukte in het smalle straatje niet goed.' Ook is het volgens Verwaal vaak lastig aan omstanders uit te leggen dat je niks doet en afstand houdt. 'Dat mag niet leidend zijn, maar het speelt wel mee in de praktijk. Dit voorbeeld laat zien: wees scherp op de regels. Wees je er altijd van bewust dat explosie op de loer ligt.'

Rick Koedoot is beleidsmedewerker Brandbestrijding Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

3. Rookgasexplosies zijn onvoorspelbaar, maar signalen zijn er wel: een spekgladde vloer en een mistige waas kunnen wijzen op aanwezigheid van smeltend isolatiemateriaal.

Als bij brand een ruimte zich met damp vult is dat negen van de tien keer een combinatie van verhit EPS (isolatiemateriaal), purschuim of bitumen. Door de hitte ontstaat een olieachtige substantie die als vet op de grond komt. De gassen die daarbij vrijkomen lijken op mist. Precies die signalen waren twee jaar geleden voor Rick Koedoot, OvD brandweer Rotterdam-Rijnmond, aanleiding om een rookgasexplosie te verwachten bij een brand in een garagebedrijf in de Gouderakstraat in Rotterdam. 'De ruimte waar onze eenheid werd ingezet zat vol vieze, gelige, vette rook. De brandhaard zat twee compartimenten verderop. In ons inzetvak lagen platen met EPS en vaatjes met brandbare vloeistoffen en bitumen. Binnen zag ik spekgladde vieze vloeren. En er was rook, heel veel rook.'

Alles wees op het gevaar van een rookgasexplosie. Daar kwam nog bij dat in zijn compartiment een extra brandhaard was ontstaan door kortsluiting in een computer op een kantoor. Koedoot besloot zo snel mogelijk de brandweervagens die nog dicht bij het pand stonden te verplaatsen, buiten de explosierichting. 'Daarna was het bevel: gecontroleerd ventileren om te voorkomen dat de ideale mengverhouding van brandbaar gas zou ontstaan. Ondanks de extra ontstekingsbron bleef een ontploffing uit. Hebben we het juiste gedaan door goed te ventileren? Of was de mengverhouding niet ideaal? Waarschijnlijk beide.'

4. Neem de tijd: bepaal je scenario.

Het basisprincipe 'Stop en denk na, doe een goede buitenverkenning', is zeer van toepassing op situaties met gevaar voor rookgasexplosies. Doe voorafgaand aan je inzet eerst een verkenning en vraag je een paar dingen af. Wat voor pand heb ik hier?

Peter Verwaal is medewerker Vakbekwaamheid Brandweezorg Veiligheidsregio Hollands Midden

Wat zit er in de gevelbeplating? Welk scenario hoort daarbij? Wat betekent dat voor mijn inzet? Koedoot: 'De paar minuten die je bezig bent met je scenario's levert je later enorm veel tijdswinst op en kan slachtoffers voorkomen. Voor brandweermensen is het onnatuurlijk om niet meteen te handelen, maar branden worden steeds complexer. We moeten het anders doen en meer de tijd nemen voor een verkenning.' In Rotterdam-Rijnmond is dat besef wel ingedaald. Koedoot: 'Een rookgasexplosie is onderdeel van de scenario's. We hebben er een paar gehad waarbij collega's gewond zijn geraakt. Als je dat een keer hebt meegemaakt ben je er wel alert op.'

5. Een nieuwe wereld vraagt om anders handelen.

Het brandweervak is complexer geworden. Ook de energiecrisis speelt hierin een rol. Verwaal: 'We isoleren onze woningen en bedrijfspanden dicht met brandbaar materiaal als EPS en purschuim. Dat is goedkoper dan bijvoorbeeld steenwol. Maar dat isolatiemateriaal vergroot ook het risico op incidenten zoals met rookgasexplosies. Het is een dubbel verhaal. Aan de ene kant geldt: hoe minder ventilatie hoe minder de brand zich kan ontwikkelen. Maar aan de andere kant is ventilatie juist nodig voor het wegtrekken van bijvoorbeeld koolmonoxide en andere giftige dampen.'

Verwaal ziet om zich heen steeds meer bewustwording dat we niet zomaar alles moeten blussen. 'Stel jezelf drie vragen. Weten we waar het brandt? Hebben we voldoende koelend vermogen? Is de brand van buiten bereikbaar? Is op één van deze drie vragen het antwoord 'nee', dan is de afloop voorspelbaar: het pand brandt af. Verwaal: 'We kunnen dan niet meer veilig optrekken en hebben onvoldoende water om te blussen. We lopen niet zomaar naar binnen en laten deuren dicht om zuurstoftoevoer te beperken. Dat is soms anders dan vroeger. Maar veiligheid boven alles. Ook als brandweermensen wil je weer heelhuids terug naar je gezin.' ■

‘Een haakarmsysteem? Ik weet precies hoe het werkt’

Rinus Henraath heeft een bedrijf voor metaalrecycling en is al 24 jaar vrijwilliger. Van zijn kennis van techniek én auto's wordt op de post in Horst graag gebruik gemaakt. Andersom is zijn brandweerkennis weer nuttig voor het bedrijf, bijvoorbeeld over lithiumbatterijen. ‘Wat veroorzaken die dingen een hoop ellende.’

Naam: Rinus Henraath (50)

Bedrijf: Metaalrecycling en -handel Henraath, Melderslo

Vrijwilliger in: Horst

Sinds: 1999

Foto: Edward Media

DOOR JOS VAN DUINEN

‘**V**an oorsprong was dit een autosloperij. Zestig jaar geleden is mijn vader ermee begonnen. Ik was vijftien toen ik voor de eerste keer op de zaak hielp. Het bedrijf groeide steeds verder in de richting van de metaalrecycling. Ik heb het van mijn vader overgenomen. Hij is nu 76 jaar en nog steeds regelmatig op de zaak te vinden. Als er een melding van de brandweer komt neemt hij, of een van mijn collega's, mijn werk over.

De jongens van de kazerne kwamen vroeger al hier om auto's te knippen. Het was altijd gezellig en ik voelde me thuis tussen die gasten. Ze triggerden me om ook bij de brandweer te gaan. Eerst wilde ik er niet aan. Er gebeurde te vaak ongelukken op het spoor hier vlakbij. Botsingen met een persoon, dat soort dingen. Uiteindelijk ben ik zelf toch bij het korps gegaan.

Als we willen oefenen en willen knippen, worden de auto's hier geprepareerd. We zetten er een pop in en bewerken het voertuig met een van onze kranen zodat het lijkt alsof hij tegen een boom is gereden. Dan mogen de manschappen proberen om die pop er weer uit te krijgen. Of we zorgen ervoor dat de zijkant van het voertuig verfrommeld is. Bijna alles kan.

Ik hou van afwisseling. De brandweer is afwisselend, mijn werk ook. We voeren sloopprojecten bij bedrijven uit. We maken panden leeg. Elke dag is anders. We sorteren het metaal en maken het klaar voor de recyclemarkt. Veel materialen bevatten elektronische onderdelen. Die halen we eruit.

Bij de brandweer leer ik veel over risico's van lithiumbatterijen. Wat veroorzaken die dingen een hoop ellende, zeg. Ook binnen ons bedrijf komen we ze vaak tegen. Ik weet waar ik op moet letten. Wat ik wel en wat ik niet moet doen. Hoe ik moet handelen als zo'n accu in brand vliegt. En hoe ik dat kan voorkomen. Vorig jaar schafte onze Veiligheidsregio Limburg-Noord watervoertuigen aan. Ze vroegen mij bij de groep die over de aanbestedingen ging. Ook als er binnen onze eigen post iets met een voertuig is, weten de jongens me te vinden. Ik ben opgegroeid met sleutelen en zelf doen. Als het nodig is, weet ik precies hoe een haakarmsysteem werkt.' ■

Ook meedoen aan deze rubriek?

Mail naar Brand&Brandweer@Sdu.nl

‘Meer energie dan we kunnen gebruiken’

Mijdrecht

FOTO EN TEKST EELKJE COLMJJON

De hoofdplaats van gemeente de Ronde Venen heeft een brandweerpost met veertig vrijwilligers. De jeugdbrandweer bestaat er al vijftig jaar en daar heeft de ploeg veel profijt van. Negentig procent van het korps is bij de jeugdbrandweer begonnen.

Ook op het gebied van duurzaamheid wordt in Mijdrecht aan de toekomst gedacht. 'Ons gebouw stamt uit 1989 en is tijdens de verbouwing van vorig jaar flink verduurzaamd', vertelt postcommandant Harry Bakker. 'We hadden verouderde TL-balken die energie slurpten. Nu is alle verlichting vervangen door LED en hebben we beweging-sensoren zodat verlichting niet langer aan is dan nodig.' De gemeente heeft de ambitie om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Zo worden alle gemeentelijke gebouwen voorzien van zonnepanelen. Op het dak van de kazerne zijn er al 128 geplaatst. 'Er wordt zoveel energie opgewekt, dat kunnen we nooit opmaken. De rest wordt terug geleverd aan het energienet.'

Lage bezetting, vol aan de bak

Pieken in de zomer

Tijdens de zomer is het vaak alle hens aan dek. Vorig jaar kampte Friesland bijvoorbeeld met veel berm- en woningbranden en was IJssellanden druk met de vluchtelingen crisis. Terwijl het jaar daarvoor Zuid-Limburg werd verrast door overstromingen. Zijn we dit jaar klaar voor de zomer?

DOOR ELLEN WEBER

‘**R**egen, heel veel regen.’ Léon Houben, brandweercommandant in Zuid-Limburg, herinnert zich hoe hij in de zomer van 2021 naar huis reed. ‘Zoveel neerslag was ongekend. Hoogwater in de Maas is niet te vergelijken met hoogwater in het Heuvelland. Al het water

stroomt naar beneden waardoor het hard gaat. We hadden niet voorzien dat de Geul zodanig uit de oevers zou treden dat hele dorpen overstromden.’ Het Nationaal CrisisCentrum leverde snel mankracht uit andere delen van het land. ‘Toen de Maas in 1993 en 1995 overstromde, was het moeilijk om bijstand te krijgen. Nu kregen we snel hulp van andere brandweerkorpsen. Complimenten; de crisisorganisatie is de afgelopen jaren echt verbeterd.’

De overstroming in 2021 in Zuid-Limburg zorgde voor piekdruk in de zomer

Terwijl veel brandweermensen van hun welverdiende vakantie genieten, moet een relatief kleine bezetting de uitruktaken garanderen. Hulpdienst hopen dan ook op een rustige zomerperiode, maar vaak verloopt de zomer juist hectisch. In 2015 trok er een zomerstorm over Nederland, de zwaarste storm sinds het begin van de metingen in 1901.

De zomer van 2018 was in heel Europa gortdroog, waardoor er veel bosbranden ontstonden. In Nederland moest de brandweer die zomer 949 keer uitrukken voor een natuurbrand. In 2021 vonden niet alleen overstromingen plaats in Zuid-Limburg; ook Leersum werd getroffen door een tornado. Ook afgelopen jaar verliep de vakantieperiode allesbehalve rustig. Een windhoos veroorzaakte veel schade in Zierikzee, vanwege boerenprotesten moest vaak worden uitgerukt voor bermbranden en door aanhoudende droogte – 2022 staat in de top 10 droogste jaren ooit – waren er veel natuurbranden.

DRUKSTE ZOMER OOI

Voor brandweer Fryslân was 2022 de drukste zomer ooit. Marinus van de Velde, adjunct-commandant brandweer Fryslân, vertelt over het grote aantal berm- en buitenbranden in het

zuidoostelijke deel van de provincie. Normaal gesproken rukt de post Ureterp, vlakbij Drachten, 60 keer per jaar uit. Nu gebeurde dat alleen al 60 keer in de zomer. Maatschappelijke onrust en boerenprotesten waren de oorzaak. Snelwegen en distributiecentra werden geblokkeerd, daarnaast waren er veel bermbranden waarvan een deel was aangestoken. Brand heeft geen politieke kleur, zegt Van de Velde. 'Wij komen altijd.' Daarnaast waren er buitengewoon veel branden in boerderijen, autogarages en fabrieken. Soms wel meerdere in één nacht. 'Nachten achter elkaar was het raak. Telkens moesten dezelfde brandweervrijwilligers 's nachts uitrukken, want ongeveer een derde was op vakantie. Dat breekt op een gegeven moment wel op.'

In de zomer staat de paraatheid standaard onder druk in Fryslân. Deze provincie kent namelijk nog een andere vorm van zomerdruk: die op het water. Aan het Tjeukemeer heeft Fryslân zelfs een eigen boothuis. 'In de zomer vaart de boot vaker uit dan de tankautospuit', vertelt Van de Velde. 'Bijna dagelijks rukken we in de zomer uit voor omgeslagen boten en reanimaties.'

Ook IJsselland was afgelopen zomer druk met de boerenprotesten. 'Openbare orde is natuurlijk zaak van de politie', zegt Arjan Mengerink, brandweercommandant in IJsselland. 'Wij zijn er om branden op snelwegen en in bermen te blussen. Samen met Rijkswaterstaat zorgen we ervoor dat wegen snel weer begaanbaar zijn.'

Daarnaast speelde er nog iets anders: de vluchtelingencrisis. Door de Russische invasie in kwamen er plots duizenden Oekraïners naar ons land. IJsselland sprong bij in Heeten om noodopvang in een sporthal rond te krijgen. Mengerink: 'We draaiden enkele diensten achter elkaar om alles op te bouwen en in te richten. Ook in de IJsselhallen in Zwolle moesten honderden bedden komen. 'Snel wisten we genoeg vrijwilligers op te trommelen. Binnen 24 uur stonden er niet alleen bedden, maar was ook het eten geregeld en een plek waar vluchtelingen zich kunnen registreren.' Mengerink is trots op de gemeenschapszin onder de brandweervrijwilligers. 'In de vluchtelingenopvang in Heeten zaten vooral vrouwen en kinderen. Om de sleur te doorbreken organiseerde de brandweer een leuke middag. De kinderen mochten elkaar natspuiten met brandslangen. Dat hoeft je niet formeel te organiseren of aan de leiding te vragen; het ontstaat gewoon.'

NATUURBRANDRISICO

Daarnaast is Mengerink 's zomers extra alert op het risico van natuurbranden. Volgens meteorologen is droogte een jaarlijks terugkerend fenomeen, dat een steeds langere periode beslaat. Experts verwachten dat een groter deel van Nederland te maken krijgt met meer natuurbranden, valt te lezen in hun onderzoeksrapport Natuurbrandsignaal '23. 'Natuurbranden worden steeds vaker intense branden die niet meer te blussen zijn, maar pas stoppen als er geen brandstof meer is. Droogte en warmte versterken elkaar. Daarom neemt het natuurbrandrisico sneller toe dan dat het klimaat verandert', concludeert onderzoeker Hans Hazebroek van het NIPV.

Samen met het waterschap monitort Mengerink de waterstanden, zodat ze bestuurders tijdig kunnen informeren. Brandweer IJsselland richtte samen met brandweer Twente het eerste 'handcrew team' van Nederland op. Dit team is gespecialiseerd in het blussen van branden op plekken waar voertuigen moeilijk komen. Mengerink: 'De handcrew bestrijdt bijvoorbeeld vuur met vuur om een gebied gecontroleerd te laten afbranden of om te voorkomen dat de brand overspringt.'

Foto Marcel van den Bergh

Marinus van de Velde

Léon Houben

Arjan Mengerink

Sinds de oprichting werd de handcrew vaker buiten Overijssel ingezet dan erbinnen. In Drenthe, Noord-Brabant, Rotterdam en de Peel rukte het team uit om natuurbranden te bestrijden. Inmiddels heeft De Peel ook een eigen handcrew. Houben maakt dankbaar gebruik van dit gespecialiseerde team. Daarnaast heeft Limburg een procesregisseur natuurbrandbestrijding aangesteld, die zich dagelijks met dit onderwerp bezighoudt. Houben: 'Winst is nog te behalen bij het ruimtelijk ontwerp van bossen. Er is steeds meer bewustzijn bij planologen dat een slim ontwerp brand kan tegengaan, bijvoorbeeld door de aanleg van brandgangen. Ook het type vegetatie is van belang, zo branden loofbomen minder snel dan naaldbomen.'

LEERPUNTEN

Of het komende zomer weer alle hens aan dek wordt? De Limburgse brandweercommandant is nuchter. 'Chaos hoort bij het begin van een crisis. Staat er een organisatie die in de chaos en schaarste snel overzicht krijgt en ervoor zorgt dat het allemaal gaat lopen? Ja.' Al kwamen er uit de aanpak van de overstromingen wel leerpunten. Houben: 'In de Veiligheidsregio werken teams van de brandweer, bedrijfsvoering, crisisbeheersing en rampenbestrijding. Mensen uit de bedrijfsvoeringsteams kwamen naar me toe: "Ik wil de volgende keer best meehelpen, hoor." We kunnen mensen dus breder inzetten – denk bijvoorbeeld ook aan de inzet van administratieve ondersteuning. Daarnaast zou het goed zijn om mensen met lokale kennis te koppelen aan mensen die vanuit andere delen van het land bijstand komen verlenen, zodat geen enkel team hoeft te zoeken.' Wat Houben verder nog mist, is internationale samenwerking. Duitsland en België liggen dichterbij dan de rest van Nederland. 'Het NCC zou een hulpvraag uit Zuid-Limburg ook kunnen uitzetten in de buurlanden.'

Mengerink ziet de zomer met vertrouwen tegemoet. 'Waar een crisis voorheen één dag duurde, weten we sinds de coronacrisis dat je soms een lange adem nodig hebt. Zo ook met de vluchtelingencrisis.' IJsselland heeft daarom nieuw personeel aangenomen. Vrijwilligers in de posten stemmen onderling met elkaar af wie er wanneer op vakantie mag, zodat er genoeg mensen aan het werk zijn om te kunnen uitrukken met een tankautospuiter. Mengerink:

'Het verantwoordelijkheidsgevoel is groot: zij zorgen voor de veiligheid in de gemeenschap. Het regelt zich bijna altijd vanzelf.'

SAMEN PARAAAT

'Wij beginnen in het voorjaar al met plannen', vertelt Van de Velde. Fryslân werkt volgens het principe 'samen paraat'. Ook hier spreken de posten zelf af wie wanneer op vakantie gaat en daar gaat Van de Velde niet aan tornen. 'Bij twijfel over de paraatheid alarmeren we dubbelzijdig: dan gaat ook de naburige post op de melding af. Dat blijven we doen. Ook op het water. We varen er vanaf twee posten naartoe. Dat heeft ook te maken met twijfel over de positiebepaling. Als een Duitse toerist aangeeft dat hij in de verte een toren ziet, weten we ongeveer waar we moeten zoeken. Met twee boten vergroot je de kans dat je er snel bent.' De grootste uitdaging is het overzicht op de paraatheid actueel houden. Van de Velde: 'Dubbelzijdige paraatheid garanderen is lastig als de naburige post ook te weinig mensen heeft.'

'BIJ TWIJFEL OVER PARAAATHEID ALARMEREN WE DUBBELZIJDIG EN RUKT OOK DE NABURIGE POST UIT'

Mengerink haalt de zwarte zwaan erbij. 'We gaan er vanuit dat zwarte zwanen niet bestaan, totdat je er eentje ziet. Zo is het ook met crisissen. De coronacrisis en de Russische inval in Oekraïne hadden we niet voor mogelijk gehouden, en toch gebeurt het. Je kunt je op zoveel voorbereiden, maar als er iets onverwachts gebeurt, moet je toch improviseren.' Dat maakt geen van de brandweercommandanten zenuwachtig. Mengerink: 'Sterker nog: andere crisisorganisaties kunnen van de brandweer leren. Onze organisatie kan snel opschalen en we zijn het gewend om onze handen uit de mouwen te steken. Paraat staan zit in ons DNA. Daar kunnen we altijd op terugvallen.' Van de Velde is het daarmee eens: 'Ondanks de drukte staan we er altijd. Of, zoals we in Fryslân zeggen: *wy binne der altyd!* Dat is een groot goed.' ■

'OVER DATADELING
WORDEN NOG
DISCUSSIES UIT DE
VORIGE EEUW GEVOERD'

Verbindingsbonus

'Dit, jongelui, is een halve Storzkoppeling, en daarmee kun je in de hele wereld brandweerslangen aan elkaar koppelen!' Zo begon ongeveer mijn eerste jeugdbrandweeravond. Een jeugdleider hield het ene uiteinde van een aanvalsslang omhoog in zijn rechterhand, daarna pakte hij het andere uiteinde, en klikte beide halve koppelingen in elkaar. 'En nu pas is het een Storzkoppeling!' Ik vond het een haast magisch iets, het idee dat brandweerslangen over de hele wereld aan elkaar te verbinden zijn door het gebruik van één type koppeling.

Wie in oude kranten zoekt (bijvoorbeeld via Delpher, tip!) naar de introductie van Storzkoppelingen in Nederland leest aan het begin van de twintigste eeuw vooral veel trots: commandanten, burgemeesters en andere bobo's zijn trots dat zij nu ook op hun slangen de hipperdepip-innovatie uit Duitsland hebben, in plaats van de tientallen varianten die zo'n honderd jaar geleden nog in gebruik zijn. Het gaat nergens over de mogelijkheid aan te koppelen op de slangen van een ander, het gaat er vooral om zelf iets beters dan voorheen te hebben. De 'connectiviteit' is een mooie bonus.

ZWAK

Met die ogen kijk ik naar een motie die half april over de brandweer in de Tweede Kamer werd ingediend. Tweede Kamerleden roepen de minister van Justitie & Veiligheid op om 'ervoor zorg te dragen dat op een wetenschappelijk verantwoorde wijze kan worden voorzien in de essentiële kerncijfers over de brandweer'. Dat 'op wetenschappelijk verantwoorde wijze' is een beetje koddig, en helemaal recht aan het online platform 'Kerncijfers veiligheidsregio's' doet de oproep ook niet, maar de emotie achter de oproep snap ik wel. Wie onze branche vergelijkt met veel andere publieke sectoren, van politie tot bibliotheken, kan niet anders dan constateren dat we achterlopen. Zowel de hoeveelheid data, als de diepgaandheid ervan, als de manier waarop we ze presenteren, is beperkt, en de kracht om daar iets aan te veranderen vooralsnog te zwak.

In onze wandelgangen worden als het om datadeling gaat nog te vaak de discussies uit de vorige eeuw gevoerd. 'Zijn we verplicht data te delen?' 'En wat gaan ze dan met *onze* data doen?' Natuurlijk moeten we ons tot allerlei wettelijke kaders verhouden: privacywetgeving maant ons tot voorzichtigheid en de Wet Open Overheid en Wet Hergebruik Overheidsinformatie juist tot openheid. Maar belangrijker is het principiële debat: wat *willen* we? Voor mij is het daarbij cruciaal dat het niet onze data zijn. Onze sector is 100 procent overheidsgefinancierd, dus zeker feitelijk bronmateriaal zou gewoon universeel beschikbaar moeten zijn voor iedere belastingbetaler. Dat zal wel eens tot gedoe leiden, maar publieke verantwoording is in onze samenleving gedoe waard.

Daar komt bij dat er ook hele mooie dingen van kunnen komen als ze met *onze* data aan de slag gaan. De buitenwereld is groter dan de binnenwereld, en zeker als het gaat om werken met data gaan de ontwikkelen 'buiten' vaak sneller dan 'binnen'. Dat is niet bedreigend, maar we moeten zorgen dat we ervan kunnen profiteren, en een open omgang met data helpt daarbij. Als wij de data zo ruw en open als enigszins mogelijk delen, stellen we anderen in staat daar dingen mee te doen die wij ons niet eens kunnen voorstellen. Daar hebben zij wellicht wat aan, maar wij ook. Nog los van de inzichten en wellicht tools die het ons gaat opleveren, laten we zien dat we open en transparant en dus betrouwbaar zijn, wat onze publieke positie versterkt.

We zouden ons moeten schamen voor politieke hartenkreten die ons anno 2023 via een minister oproepen onze datahuishouding op orde te krijgen. Laten we ons bij verbetering inspireren door oertraditioneel brandweermateriaal als de Storzkoppeling, en laten we ons spiegelen aan de trots van die bobo's uit de vorige eeuw met hun nieuwe spullen. Als wij ervoor zorgen dat we moderner en dus opener omgaan met onze gegevens, gaan wij erop vooruit – en raken we als bonus ook nog eens meer verbonden met de wereld om ons heen.

Gerard Bouwmeester
Lid redactie Brand&Brandweer

Treinongeluk bij Voorschoten

Een klap die iedereen wekte

Op 4 april in de vroege ochtend, net voorbij Station Voorschoten, botst een goederentrein op een spookkraan. Even later ramt een passagierstrein met vijftig reizigers dezelfde kraan. Het is het grootste treinongeluk sinds 2012. De bestuurder van de kraan overlijdt, dertig passagiers raken licht tot zwaar gewond, de ravage is enorm. Thomas Kop, bevelvoerder van kazerne Voorschoten, is als een van de eersten op de plaats incident. Hij blikt terug op de inzet van de brandweer.

DOOR FRANK WIJVEKATE

Thomas Kop: 'Om 3.29 uur werd ik gealarmeerd. Hoewel ik vrij ver van het spoor woon, had de klap me waarschijnlijk wakker gemaakt: nog voor de pieper ging, zat ik rechtop in mijn bed. Later hoorde ik dat veel meer collega's de klap gehoord hadden. Op mijn pieper las ik de melding 'HV spoorletsel met brand op Stationsplein Voorschoten'.'

Op weg naar het incident hoort Kop dat een passagierstrein en een goederentrein op elkaar geklapt zijn. Hij vraagt aan de meldkamer of er passagiers in de trein zitten en krijgt te horen dat meerdere mensen direct na de aanrijding gebeld hebben. Het exacte aantal is echter nog onbekend. De centralist zegt tegen Kop: 'We horen het graag van je.' Dan gaat bij de bevelvoerder de knop om. 'Ik wist: dit is een grootschalig scenario. En ook: ik ben er nu voor de beeldvorming van de meldkamer én alle andere hulpdiensten. Het is straks aan mij om een goede situatieschets te maken waarmee we allemaal verder moeten.'

Op het station hoort Thomas van een politieagent dat hij een paar honderd meter verderop moet zijn. Een van zijn mensen

weet dat dat bij het Geestwoningpad is. Een tweede agent wijst Thomas op een beginnende brand bij een van de treinstellen. Ook de autospuit van kazerne Leiden-Zuid is ter plekke. Hier sluiten zich later de HV van Leiden-Zuid en de HV van Leidschendam-Voorburg bij aan. Terwijl de ploegen van Zuid en Voorschoten zich toegang verschaffen tot het hek, gaat Thomas met zijn collega-bevelvoerder in overleg. Wie doet wat? Ze besluiten: Leiden gaat voor de brand, Voorschoten voor de slachtoffers.

De twee ploegen betreden samen het spoor. De plek is veranderd in wat een oorlogsgebied lijkt. In het donker gillen mensen. Kop geeft twee van zijn manschappen opdracht naar de goederentrein te gaan, een eind terug. Zijn er gevaarlijke stoffen aan boord? Dat is niet het geval, er zijn geen borden of platen die daarop wijzen. De andere twee krijgen de taak een slachtoferbeeld te maken. Hoeveel T3, T2, misschien zelfs T1? Thomas brengt een eerste situationeel rapport uit aan de meldkamer: 'Ik zie drie treinstellen waarvan één 90 graden gedraaid. Ik zie mensen in de trein. Ik zie slachtoffers in het weiland - ik ga uit van twintig tot dertig slachtoffers.'

Foto Josh Walet

Foto Josh Walet

Een andere vraag die Kop door het hoofd schiet: staat er nog spanning op de bovenleiding? Die hangt op verschillende plaatsen los. Hij doet navraag bij de meldkamer en hoort dat het treinverkeer nog niet is stilgelegd. 'Normaal gesproken zeg je dan: niets doen, de veiligheid van je mensen staat voorop', vertelt Thomas. Maar hij ziet geen vonken bij de losgetrokken bovenleiding. En hij weet dat de eerste minuten cruciaal zijn voor de overlevingskansen van slachtoffers. Dus: 'Inzetten. Met alle aandacht voor de eigen veiligheid. In geen geval metaal aanraken.'

TUNNELVISIE

Twee manschappen gaan linksom verkennen op zoek naar slachtoffers en nemen de laatste wagon voor hun rekening, de nummers drie en vier verkennen de andere wagons. Het eerste duo komt al snel terug. Ze hebben de conducteur van de passagierstrein gesproken. Er zouden nog zo'n vijftien lopende slachtoffers in de trein zijn. Eruit halen en dus alle risico's nemen? Inmiddels is de Officier van Dienst ter plaatse. Kop geeft hem een situatieschets én vraagt hem uitsluitsel over de bovenleiding: 'Ik moet eerst zekerheid hebben dat de spanning van de bovenleiding af is voordat we die vijftien mensen gaan evacueren.' De OvD neemt direct contact op met ProRail en kan tot opluchting van de bevelvoerder al vrij snel bevestigen dat de

spanning inderdaad van de bovenleiding is.

Terwijl de vijftien reizigers over een loopplank over de sloot in veiligheid worden gebracht, besluit Kop een klein rondje te lopen: 'Je wilt tunnelvisie voorkomen. Heb ik alles goed gezien, liggen er aan de slootkant nog slachtoffers? Ik zag nu ook die kraan voor het eerst.' Dan treft hij de collega's drie en vier. Ze hadden hem over de portofoon al verteld over een T1-slachtoffer met een slagaderlijke bloeding. Eerst stabiliseren, daarna snel vervoeren. Er moet een brancard komen.

Hij maakt zijn rondje af. In een van de losgebroken treindelen ziet hij een slachtoffer onder glasscherven, plafonddelen en buizen liggen, die verzorgd wordt door een ambulanceteam. Hij vraagt of ze de brandweerhulp nodig hebben. Ja, want het slachtoffer is bekneld. Thomas belooft voor een ploegje te zorgen. Die kan even later gevormd worden door twee mannen van het hulpverleningsvoertuig van Leidschendam-Voorburg. Later hoort hij dat ze het slachtoffer hebben kunnen bevrijden.

SLEUTEL

Dan staat hij ineens voor de conducteur van de trein. Die vraagt hem met een verdwaasde blik of ze de machinist al hebben gevonden. Thomas krijgt een sleutel van de conducteur, roept een politieagent en gooit de sleutel over de sloot: 'Kan je bij de

machinist kijken?’ De volgende die hij ziet, is een jongen, stijf van de adrenaline. Die vertelt dat hij dáár twee slachtoffers had zien liggen en dáár drie. Thomas: ‘Hij was zo emotioneel dat ik hem van deze plek weg wilde hebben. Ik zei: ‘Je bent goed bezig maar nu moet je echt weg’. Hij was tenslotte een burger. Een agent begeleidde hem naar buiten.’

De bevelvoerder loopt weer naar het achterste treinstel waar de nummers een en twee ook weer heen zijn gegaan. ‘Ik gaf ze opdracht een brancard te regelen voor het slachtoffer met de slagaderlijke bloeding. Dit alles gebeurt gewoon binnen hooguit drie minuten. Het kwam trouwens goed uit dat we een terrorismegevolgbestrijding+kazerne zijn: konden we ons hemostatisch verband gebruiken. Uiteindelijk brachten we het slachtoffer samen met twee politieagenten over het gras terug naar ons voertuig. Daar namen twee collega’s van Leiden-Zuid het van twee van mijn ploeg over om het slachtoffer vervolgens naar de ambulance te brengen.’

‘WE KEKEN ELKAAR IN DE OGEN.
HOE STAAN WE ER FYSIEK ÉN
MENTAAL VOOR? AFLOSSEN OF
GAAN WE DOOR? DE HELE PLOEG
ZEI: WE GAAN DOOR’

Het moet dan even na vieren geweest zijn, maar exact weet de bevelvoerder het niet. Het is een stuk rustiger op en langs het spoor. De meeste ambulances zijn weg. De brandweerlieden dragen nog steeds hun ademluchtflenzen. ‘Afhangen maar’, beslist Thomas. ‘Er zat bloed op onze pakken en handschoenen. We keken elkaar in de ogen. Hoe gaat het? Hoe staan we er fysiek én mentaal voor? Moe? Aflossen of gaan we door? Maar de hele ploeg zei: we gaan door.’ We hadden ook een aspirant meegenomen. Die was tot nu toe bij de chauffeur achtergebleven. Ik vroeg haar of ze niet even wilde kijken. Dat kan immers helpen bij de verwerking. Maar ze had alles van een afstand gezien, het was niet nodig.’

COLLEGIALE ONDERSTEUNING

Nog tweemaal lopen Kop en zijn vierkoppige bemanning de route terug. Ze staan daarbij voortdurend in contact met de OvD en de collega’s van Wassenaar. Ieder neemt een deel van het traject op zich. Maar ze vinden geen slachtoffers meer. Met z’n allen gaan ze naar de verzorgingscontainer die inmiddels is aangekomen. Daar lopen ze het hele incident nog een keer door. Thomas: ‘Ik gaf bij de OvD aan dat mijn ploeg behoefte had aan collegiale ondersteuning én schone pakken. De OvD regelde dat TCO naar de kazerne zou komen. Zo ook de schone kleding.’

Nog één keer lopen ze langs de plaats incident. Dan rijden ze terug naar de kazerne. Daar wordt het druk. Kop met zijn team, twee collegiale ondersteuners, de uitgiftecentralist en een stuk of vijf andere collega’s van het korps. Ze praten, delen emoties,

Thomas Kop, bevelvoerder kazerne Voorschoten

eten en drinken wat. Om half tien breken ze op. ‘Neem vandaag vrij’, adviseert de bevelvoerder zijn team. Zelf gaat hij met vier van de inzetploeg een rondje fietsen. De ploegchef en de clustermanager hebben het bericht uitgestuurd dat ze de hele dag op de kazerne blijven en iedereen welkom is. ‘s Middag drinkt Thomas er een kop koffie met de OvD en enkele vrijwilligers. ‘Dan zie je wat voor sociaal vangnet een vrijwilligerskazerne is.’ Het geplande oefenen gaat die avond niet door. In plaats daarvan gaan ze met het hele korps, een paar collega’s die er die ochtend niet bij waren en het team collegiale ondersteuning terug naar de incidentlocatie. ‘Dan krijgen die ook een beeld van het incident en voorkom je dat hulpverleners zich achteraf machteloos kunnen gaan voelen’, licht Kop toe.

WAARDEVOL

We zijn twee maanden verder. Wat wil de bevelvoerder zijn brandweercollega’s in Nederland ten slotte nog meegeven? ‘Toch nog een keer: het belang van goede beeldvorming. Zeker bij een grootschalig scenario. Als je de voertuigen, collega’s en andere hulpdiensten achter je goed informeert, is dat zo waardevol. Daarnaast ben ik ontzettend blij met, en trots op mijn ploeg en alle brandweercollega’s en hulpverleners. Iedereen wist wat ze te doen stond en de samenwerking verliep erg fijn.’ ■

Een vastgelegd compliment

Vorig jaar werden zeven Kruizen van Verdienste uitgereikt. Barry Douma (54) kreeg 'm opgespeld voor zijn jarenlange inzet voor de arbeidsvoorwaarden van de brandweer. Aan het begin wist de voorzitter van de Belangenvereniging Brandweer (BVB) niet goed hoe hij de onderscheiding moest dragen, in figuurlijke zin dan. 'Ik ben slecht in het incasseren van complimenten.'

Barry Douma krijgt het Kruis van Verdienste opgespeld.

DOOR MARIJN KRAMP

'Als ik dan een onderscheiding krijg, er in mijn eentje uitgetild wordt, heb ik tijd nodig om dat te kunnen plaatsen', vertelt hij een paar maanden na de uitreiking van het Zilveren Kruis van Verdienste. De bevelvoerder bij brandweer Amsterdam-Amstelland houdt niet van de voorgrond. Alhoewel hij daar wel met enige regelmaat staat. 'Ik zit daar dubbel in.' Douma begon op 33-jarige leeftijd in 2002 bij de brandweer. Hij was technisch opgeleid bij vliegtuigbouwer Fokker. Toen dat bedrijf failliet ging kwam hij terecht bij een reclamebureau als 'de handige man'. Beide ervaringen kwamen goed van pas. Bij Fokker kreeg hij inzicht in het werk van medezeggenschapsraden en vakbonden. Bij het reclamebedrijf leerde hij met iedereen omgaan.

KANKERPREVENTIE

Hij raakte betrokken bij de oprichting van een beroepsvereniging, die inmiddels is uitgegroeid tot de landelijke Belangenvereniging Brandweer (BVB). 'Er was in die tijd onvrede onder brandweermensen over de vakbond. Die gebruikte hen te vaak als breekijzer tijdens acties. Dat was niet goed voor ons imago en het past ook niet bij wie wij zijn. Wij wilden af van die rol maar wilden wel onze rechten claimen. Daaruit ontstond het idee om een eigen beroepsvereniging op te richten.' Met succes, want inmiddels schuift BVB aan bij elk overleg en wordt de beroepsvereniging serieus genomen. 'Als snel bleken we niet 'die dissidenten' te zijn, we gingen juist graag in overleg om het vak te verbeteren. 'Kankerpreventie is een van de thema's die hem aan het hart gaat. 'Ik heb in mijn omgeving vrij veel

mensen die deze ziekte hadden of hebben. Als ik daar iets tegen kan doen, grijp ik dat met beide handen aan.' Dat moment kwam toen hij op werkbezoek was in Denemarken. 'Wij kwamen daar uitleg geven over onze vakvereniging, en in ruil daarvoor deelden zij hun kennis over kankerpreventie.'

Een verhoogd risico op kanker bij brandweermensen was Nederland indertijd nog niet doorgedrongen. 'We hebben drie keer zoveel kans op bepaalde soorten kanker die dan vaak ook nog eens drie keer zo agressief toeslaan.' Na een congres hierover in Noorwegen zette hij samen met Stephane Conings vol in op preventie. De nostalgie van vieze pakken en een naar brand ruikende kazerne moest er helemaal uit. 'Dat is godzijdank gelukt. Nauwsluitende onderkleding om te voorkomen dat rook en roet doordringt tot de huid, pakken afspoelen voordat ze uitgetrokken worden, daarna de pakken naar de wasserij. Dat soort zaken hebben we in Nederland allemaal goed op orde gekregen.' De onderscheiding liet hem zien hoeveel ze de afgelopen decennia bereikt hebben met BVB. 'Daar sta je normaliter niet bij stil. Maar door zo'n Kruis ga je terugblikken. Het is eer naar je werk. Een vastgelegd compliment. Het geeft aan dat mensen zien wat je doet en waarom je het doet.' ■

Kandidaat voordragen?

In principe mag iedereen een aanvraag voor een persoon indienen. Deze moet wel ondersteund worden door de veiligheidsregio. Meer info <https://tinyurl.com/d7a3frur>

In- stor- tings- gevaar

In eerste instantie lijkt het erop dat het vuur onder controle is en een grillroom met bovengelegen appartementen in Heereveen behouden kunnen worden. Maar dan meldt een collega in de hoogwerker dat er scheuren in de muur zitten. De binnenaanval wordt gestaakt, de gebluste brand moet alsnog gecontroleerd uitbranden.

‘Eigen veiligheid doorslaggevend’

DOOR JOS VAN DUINEN

Een brand in het centrum van de binnenstad van Heereveen wordt standaard direct groot opgeschaald om de waterwinning goed kunnen regelen en de aanval van meerdere kanten in kunnen inzetten, legt Geert Woudstra uit. Hij was een van de manschappen op de bewuste avond op 1 april. Zo kan het object snel worden ingepakt en wordt overslag naar andere panden voorkomen. Omdat het vaak lastig is om rondom de panden te manoeuvreren, rukt standaard ook een hoogwerker uit.

Bij de grillroom overwegen de manschappen de kansen en mogelijkheden. ‘We weten dat het om een oud pand gaat waarin veel hout is verwerkt. We weten ook dat de ruimtes boven bedrijfspanden meestal verhuurd worden als woonruimte.’ Juist hoog in het pand slaat rook uit. ‘Vandaar dat ik in eerste instantie ervanuit ga dat daar de brandhaard is.’

Pas als ze zeker weten dat er voldoende slagkracht en water voorhanden is, vallen de vier manschappen aan. ‘Ik zie direct dat het vuur niet boven maar beneden is ontstaan. Via de afzuigkap is het doorgeslagen naar het plafond. De frituur lijkt handmatig geblust, de olie borrelt nog. We sluiten het gas af en maken de frituur dicht. Ik ga met één collega naar boven, de twee andere collega’s blijven beneden om ons een veilige terugtocht te borgen.’

DOORSLAG BLUSSEN

Op dat moment is niet duidelijk of er mensen binnen zijn. De eigenaar geeft aan dat hij naar boven heeft geroepen, maar kan geen zekerheid verschaffen. ‘Onderweg komen we veel rook tegen. We koelen we het rookgas. We lopen op warmtecamera’s.

Op de eerste verdieping stuiten we op een deur. Ik trap deze eruit. In de ruimte erachter treffen we een forsere deur die naar de eerste groep appartementen leidt. Ik forceer deze door het glas eruit te slaan. De deur blijkt op het nachtslot te staan, ik kan hem van binnenuit openen.’

Binnen ziet Woudstra de eerste doorslag van beneden, recht boven de frituur beneden. ‘Het wordt snel warmer in die hoek. We blussen de doorslag weg. Een tweede deur, met daarachter de trap naar de bovengelegen woningen is, weten we ook te forceren. Omdat we niet ingesloten willen raken, blijft ook hier een collega achter. Boven tref ik nog een doorslag aan, deze blus ik direct af.’

SCHEUREN IN DE MUUR

De brand lijkt zo goed als geblust. Het is zeker dat zich geen personen in het pand bevinden. De naverkenning wordt gestart. ‘We breken de plafonds open en controleer deze. We kiezen ervoor om repressief te ventileren, ik open op beide verdiepingen ramen. De rook verdwijnt snel. We wisselen onze ademlucht en staan klaar om af te blussen. Op dat moment horen we dat vanuit de hoogwerker is geconstateerd dat er scheuren in de muur zitten. Het is niet duidelijk of deze scheuren er al zaten, of dat ze door het opwarmen zijn ontstaan. Puur voor onze eigen veiligheid wordt direct besloten om de binnenaanval te staken.’

Omdat de ramen open zijn en de klus niet is afgemaakt, laait het vuur weer op. ‘We besluiten het vuur zich verder te laten ontwikkelen. De hoogwerker trekt de woning van binnenuit uit elkaar, we zorgen dat de belendingen blijven staan.’ Door van bovenaf te blussen, laat de brandweer het pand gecontroleerd uitbranden. Dit uitbranden duurt zes uur, net zo lang als dat de inzet tot aan dat moment had geduurd. ■

Bedrijfsbranden

ESPEL, 10 MEI

Omdat ze net klaar zijn met een oefening, zijn de brandweerlieden razendsnel ter plaatse bij een bedrijfsbrand in Espel in de Noordoostpolder. Een oefenpop en andere oefenmaterialen gaan noodgedwongen mee. De container die heeft vlamgevat wordt geblust.

GORREDIJK, 9 MEI

Een groot bedrijfsverzamelgebouw vliegt in brand. De brand is overgeslagen naar het dak. Het vuur moet bij een metaalbewerkingsbedrijf zijn ontstaan. Bij de brand komt veel zwarte rook vrij.

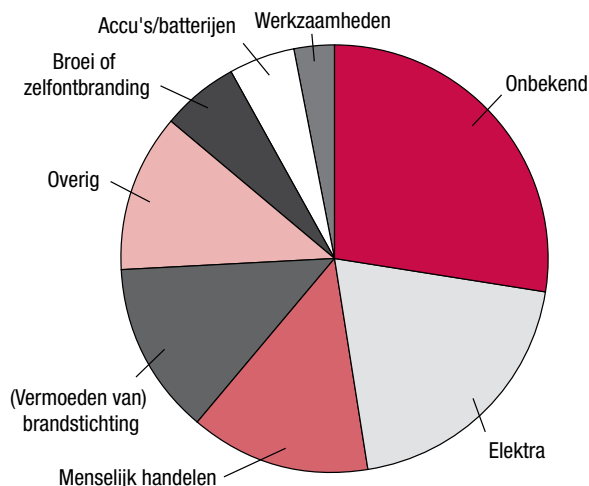
ETTEN-LEUR, 11 APRIL

Een zeer grote brand legt een bedrijfspand in de as. De brand zou zijn uitgebroken in de meterkast. Naast rook worden ook roet en glasdeeltjes (van zonnepanelen) door de lucht verspreid. Veehouders moeten tijdelijk hun dieren binnenhouden.

VENLO, 6 MEI

Een grote brand op een bedrijventerrein verwoest een aantal bedrijfspanden. Het gaat onder meer om een installatiebedrijf, een meubelmakerij en een steenbewerkingsbedrijf. De brand veroorzaakt een enorme vuurzee en grote zwarte rookwolken.

De oorzaken

Bron: Salvage

Daling zet door

Het aantal geclaimde bedrijfsbranden daalt al een aantal jaren fors. In 2021 waren er 3.351 bedrijfsbranden: een afname van 13 procent (ruim 500 claims), blijkt uit cijfers van het Verbond van Verzekeraars.

Het Verbond vraagt aandacht voor de brandveiligheid van bouwmaterialen. De veiligheidseisen moeten aanmerkelijk strenger dan het kabinet nu voorstelt. Helemaal nu er ook steeds vaker zonnepanelen op daken en op gevels worden geplaatst.

Het getal

250.000

In het brandweermuseum in het dorpje Borculo in de Achterhoek waren tot begin mei van dit jaar met maar liefst een kwart

Foto IncidentenCity

miljoen legosteentjes 23 grote incidenten nagebouwd. Inspiratie voor de bouwwerken waren gebeurtenissen die recent in Nederland hebben plaatsgevonden. Zoals het incident op de A1 bij Apeldoorn, waar eind 2022 een deel van een windturbine op de snelweg viel en het treinongeval in Voorschoten. Andere gebeurtenissen die zijn nagebouwd zijn de brand van Sint-Lambertuskerk in Veghel en de brandende hooibalen van de boerenprotesten.

LEGO® IncidentenCity is bedoeld om het werk van de brandweer onder de aandacht te brengen en is voor de tweede keer in Borculo gehouden. Met LEGO® bouwen is tijdens de coronapandemie steeds populairder geworden en de expositie kon dus ook dit jaar op veel belangstelling rekenen.

Meer stalbranden in 2022

Ruim 130 duizend dieren zijn vorig jaar omgekomen door een stalbrand. Dat is meer dan de jaren daarvoor. Verzekeraars willen meer maatregelen van overheid en boeren.

De stijging komt door zeven branden bij boerderijen met kippen. In totaal waren er 42 stalbranden. Daarbij kwamen gemiddeld drieduizend dieren per brand om het leven. In 2021 waren er nog 35 stalbranden. Daarbij werden 6.915 dieren gedood, gemiddeld 198 per brand. Toen waren er geen branden bij pluimveebedrijven.

Het Verbond van Verzekeraars wil dat de overheid en boeren maatregelen nemen tegen de branden in stallen. Zo zou er een maximaal aantal dieren per staldeel moeten zijn en moeten stal-

len elk jaar op brandveiligheid worden gekeurd. Die regels zijn in de maak, nog niet uitgevoerd.

Boeren- en tuindersorganisatie LTO werkt sinds 2021 samen met onder meer de Dierenbescherming en Brandweer Nederland aan het verbeteren van de brandveiligheid in stallen. Doel is om boeren te helpen bij het snel ontdekken van branden, het voorkomen van kortsluiting en het snel handelen om de gevolgen van stalbranden te beperken. Het aantal branden moet in 2026 gehalveerd zijn ten opzichte van 2020. In dat jaar waren er 54 stalbranden met ruim honderdduizend dode dieren.

Bron: Trouw

Foto Edward Media

BRANDWEERMAN BERT VERKLAART HET NATUURBRANDSEIZOEN VOOR GEOPEND

Welke student wint scriptie- prijs over brandveiligheid?

Drie studenten zijn genomineerd voor de jaarlijkse scriptieprijs brandveiligheid. Deze wordt jaarlijks toegekend aan de meest innovatieve, spraakmakende of relevante bachelor- of masterscriptie op het gebied van brandveiligheid, uitgevoerd aan een Nederlandse onderwijsinstelling of door een Nederlandse afgestudeerde aan een buitenlandse universiteit.

Dat de jonge generatie zich zorgen maakt om de brandveiligheid van de energietransitie blijkt wel uit de zeven inzendingen. Hieruit selecteerde de jury er drie. In willekeurige volgorde:

1. **Daphne Dechering** (Saxion Hogeschool Enschede):
De invloed van houteigenschappen op het brandgedrag van hout;
2. **Jesse Munnik** (Hanzehogeschool Groningen):
Variantenstudie voor de vluchtveiligheid in luchtdichte appartementen;
3. **Pim van Rede** (Ghent University):
Numerical simulations of fire-induced smoke propagation from an apartment into a corridor based on the Oudewater experiments.

De scriptieprijs is een initiatief van de VVBA (Vereniging van Brandveiligheid Adviseurs) en NIPV. Uitreiking is begin juni. De genomineerde scripties zijn te lezen op fellowfse.nl.

Met leger oefenen met gevaarlijke stoffen

Op 10 mei vond er in Wezep een gezamenlijke oefening plaats van brandweer en Defensie met een grootschalig incident met gevaarlijke stoffen. Beide organisaties houden zich bezig met het ontsmetten van mensen, materieel en omgeving. Doel van de oefening was elkaars werkwijze leren kennen en nog beter leren samenwerken.

Het is zaterdagochtend, 10 uur. Een stoet van brandweermensen, tankautospuiten en ander brandweermaterieel is op weg naar de Prinses Margrietkazerne in Wezep. De Chemisch- Biologisch-, Radioologisch- en Nucleair- (CBRN)-specialisten van de gevechtsondersteunende eenheid 11 Pantsergeniebataljon (11 PAGNBAT) staan klaar om ze te ontvangen en om samen aan de slag te gaan. De oefenleider licht toe: 'Er is een incident geweest met een nog onbekende gevaarlijke stof die vrijgekomen is in het gebouw. Zo'n 22 slachtoffers zijn blootgesteld aan de stof en moeten ontsmet worden.'

ONTSMETTINGSSTRAAT

'Het is het nog niet eerder voorgekomen dat op deze schaal multidisciplinair geoefend is met een incident met gevaarlijke stoffen', vertelt Jan Jacobs als landelijk coördinator Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS) van NIPV en de brandweer. 'Dit soort incidenten komen gelukkig bijna nooit voor. Maar je merkt op zo'n dag als vandaag meteen waarom het goed is om wél te oefenen. Bij een incidenttype als dit, met veel slachtoffers, wil je van

tevoren zeker weten of dingen die je bedacht hebt ook werken in de praktijk. Binnen de eigen kolom, maar ook juist in samenwerking met Defensie en geneeskundig hulpverleners.'

'Wij waren onder de indruk van wat de brandweer liet zien en van de uitrusting en de professionaliteit waarmee zij aan de slag gingen', constateert majoor Bekker die ook commandant van de CBRN-eenheid bij Defensie is. Hij vervolgt: 'Op het moment dat de ontsmetters van Defensie bij het incident aankomen, is de brandweer al ter plaatse. Voor ons is het heel belangrijk om hetzelfde beeld van het incident te krijgen, zodat wij optimaal kunnen ondersteunen.' Naast de slachtoffers moeten ook de hulpverleners zelf door de ontsmettingsstraat, om de eigen veiligheid te garanderen.

Gerard Holtkamp van de brandweer Noord- en Oost-Gelderland: 'Al bij de voorbereidingen van deze oefeningen kwam naar voren dat Defensie en de brandweer echt anders georganiseerd zijn. Daarbij verschillen we ook in de besluitvorming behoorlijk van elkaar. Toch hebben we bij deze oefening vastgesteld dat we complementair aan elkaar kunnen zijn. En dat oefenen belangrijk is om effectief en slagvaardig op te treden bij een calamiteit,' concludeert Holtkamp. Majoor Bekker kijkt uit naar de volgende oefening samen. 'Daar worden we alleen maar beter van.'

Bron: *Brandweer Nederland*

Karin Dangermond

‘Informeel steun van collega’s is cruciaal’

Foto Wouter Keuris

Karin Dangermond, senior onderzoeker bij de Nederlandse Academie voor Crisisbeheersing en Brandweercultuur van NIPV, is gepromoveerd op haar onderzoek naar de invloed van de brandweercultuur op de verwerking van ingrijpende incidenten. Informele collegiale steun is cruciaal en humor speelt een belangrijke rol. Een interview over haar proefschrift.

DOOR ELLEN WEBER

WAAROM HEB JE VOOR DIT ONDERWERP GEKOZEN?

‘Als onderzoeker bij NIPV én als sociaal wetenschapper viel me op dat onderzoeken vooral gingen over het blussen van branden en bevrijden van mensen, maar nooit over cultuur binnen de brandweer. Internationaal is daar ook weinig over geschreven. Tijdens hun werk krijgen brandweermensen te maken met ingrijpende incidenten. Meestal ervaren ze deze incidenten als collectief. De cultuur binnen de ploeg of het korps is dan ook belangrijk bij het verwerken ervan. Onduidelijk is echter hoe de brandweercultuur de verwerking beïnvloedt. Met de inzichten uit dit onderzoek kunnen de hulp en nazorg voor brandweermensen beter worden afgestemd op hun behoeften.’

HEBBEN ANDERE BEROEPSGROEPEN WEL ONDERZOEK NAAR GEDAAN NAAR BRANDWEERCULTUUR EN INGRIJPENDE INCIDENTEN?

‘Bij de politie en Defensie is meer onderzoek gedaan. De context bij de brandweer is echter anders. Zo verlenen vrijwillige brandweermensen hulp in hun eigen sociale omgeving. Naderhand worden ze geconfronteerd met de plaats van het incident

doordat ze er langskomen, doordat iemand ze aanspreekt in de supermarkt of doordat ze de familie van het slachtoffer kennen. Defensie werkt (gelukkig) nooit in de eigen woonomgeving. Ook specifiek aan het werk van de brandweer: je gaat er als collectief heen, waar de politie vaak in koppels werkt. En bij Defensie ben je vaak een half jaar weg met elkaar.’

IN JOUW ONDERZOEK STAAT HET PERSPECTIEF VAN DE BRANDWEERMENSEN ZELF CENTRAAL.

‘Ik heb informatie verzameld door middel van participerende observaties. Bij zes verschillende ploegen woonde ik 24-uursdiensten bij. Bij elke ploeg draaide ik drie keer mee. De eerste keer was ik te gast, de tweede keer wist ik de weg, de derde keer was ik een vlieg op de muur. En dat wilde ik zijn, want dan pas zie je mensen in hun natuurlijke doen en laten. Daarnaast was ik aanwezig bij oefenavonden van vrijwilligers en heb ik interviews gehouden met manschappen, bevelvoerders en ploegchefs uit 19 verschillende beroepsposities en 18 vrijwilligersposities uit 12 verschillende veiligheidsregio’s.’

WANNEER IS EEN INCIDENT INGRIJPEND VOOR BRANDWEERMENSEN?

‘Dat hangt af van persoonlijke eigenschappen, omstandigheden en van de cultuur binnen de brandweerploeg. De impact is het grootst als er sprake is van fysiek letsel of overlijden van het slachtoffer, als brandweermensen het slachtoffer persoonlijk kennen of als ze de hulpverlening als mislukt beschouwen. Maar ook als ze levensbedreigende situaties meemaken, als collega’s worden bedreigd of sterven of als er kinderen betrokken zijn bij het incident. Overigens kan ook een klein incident veel indruk maken. Als je uitrukt naar een ongeluk terwijl je vermoedt dat jouw eigen kind betrokken is, dan maakt het veel impact – ook al blijkt later dat het iemand anders was. Ook de privésituatie maakt uit. Heb je ruzie thuis? Dan kunnen incidenten harder binnen komen.’

WAT KUN JE ZEGGEN OVER HET VERWERKEN VAN INGRIJPENDE GEBEURTENISSEN EN DE CULTUUR BINNEN DE BRANDWEERPLOEG?

‘Brandweermensen ervaren informele collegiale steun tijdens het rijden naar de incidentlocatie, maar voornamelijk op de terugweg in de tankautospuiter, bij aankomst op de brandweerpost en langere tijd na het incident. Ze geven doorgaans de voorkeur aan informele collegiale steun, naast of in plaats van formele steun van het Team Collegiale Opvang of het Bedrijfs-OpvangTeam. Brandweermensen praten doorgaans niet graag met buitenstaanders over incidenten omdat het voor hen lastig te begrijpen is. De cultuur binnen de ploeg is daarom zo belangrijk. Zwarte humor is een belangrijke strategie om te dealen met incidenten. Maar bij heftige incidenten waarbij kinderen of jongvolwassenen zijn betrokken, ontbreekt die humor en is het eerder stil.’

WAT IS DE BELANGRIJKSTE CONCLUSIE UIT JOUW ONDERZOEK?

‘Bij het verwerken van ingrijpende incidenten geven brandweermensen de voorkeur aan informele, collegiale steun binnen de eigen ploeg of het eigen korps. Dit is het gesprek dat als vanzelf ontstaat tussen ploegleden na afloop van een incident. Ze hoeven hun ervaringen en emoties dan niet uit te leggen. Bovendien is informele steun meer gericht op persoonlijke behoeften. Daarnaast is het belangrijk dat brandweermensen ook gebruik kunnen maken van formele collegiale steun en/of professionele hulp bij een maatschappelijk werker, psycholoog of geestelijk verzorger.’

WAT IS DE ROL VAN DE LEIDINGGEVENDE BIJ HET VERWERKEN VAN INGRIJPENDE GEBEURTENISSEN?

‘De rol van de leidinggevende is essentieel. Praktisch gezien is de leidinggevende verantwoordelijk voor de nazorg en tevens gespreksleider. Daarnaast heeft de leidinggevende een voorbeeldfunctie, die bepalend is voor de cultuur; hoe open en kwetsbaar medewerkers zich durven opstellen.’

WAT KAN NOG BETER?

‘Soms heerst er nog een taboe op kwetsbaarheid. Het tonen van emoties is nog niet overal vanzelfsprekend. Het is aan de leidinggevende om hier ruimte voor te bieden. Sommige brandweermensen vragen zich af of je je wel kwetsbaar kunt opstellen. Als incidenten je zo vaak raken, ben je dan wel geschikt voor dit vak?’

HUMOR BLIJKT OOK EEN BELANGRIJK ONDERDEEL VAN DE BRANDWEERCULTUUR?

‘Brandweermensen speelt een rol bij het opbouwen van groepscohesie en het definiëren van groepsgrenzen. Ook wordt humor gebruikt om gezamenlijk ingrijpende incidenten te verwerken. Over het algemeen heeft humor een positieve invloed op de groepssfeer, al kan het ook vervreemdend zijn en verdeeldheid zaaien.’

GEEF EENS EEN VOORBEELD?

‘Humor verenigt, maar het kan er ook voor zorgen dat iemand zich buitengesloten voelt. Als je als aflosser een dag in een andere ploeg werkt en er zijn allerlei onderonsjes die je niet snapt, dan voel je je buitengesloten. En bepaalde grappen kunnen als kwetsend worden ervaren. De scheidslijn tussen humor en pesten of discriminatie is dun.’

‘BRANDWEERMENSEN PRATEN DOORGAANS NIET GRAAG MET BUITENSTAANDERS OVER INCIDENTEN OMDAT HET VOOR HEN LASTIG TE BEGRIJPEN IS’

WAT IS ER TYPISCH AAN BRANDWEERHUMOR?

‘Brandweermensen halen op verschillende momenten grappen met elkaar uit op de brandweerpost: tijdens het eten, het slapen en tijdens oefenmomenten. Daarnaast delen ze grappen via WhatsApp-groepen. De fysieke brandweermensen is de afgelopen jaren veranderd. Waar in het verleden nog spullen opgeofferd werden omwille van een grap, is dat tegenwoordig niet meer mogelijk.’

VRIJWILLIGERS HEBBEN HET MOEILIKER MET DE VERWERKING DAN BEROEPSBRANDWEERMENSEN. HOE ZIT DAT?

‘Zowel beroepsbrandweermensen als brandweervrijwilligers hechten grote waarde aan een goede band met collega’s. Beroeps werkers doorgaans in een min of meer vaste ploeg collega’s met een beperkte omvang, terwijl vrijwilligers vaak samenwerken in een wisselende samenstelling. Daarnaast draaien beroeps, in tegenstelling tot vrijwilligers, 24-uursdiensten. De combinatie van een vaste ploeg collega’s en regelmatig langere tijd met elkaar doorbrengen, ervaren beroepsbrandweermensen als grote meerwaarde in de verwerking.’

RUIJ ZES JAAR ONDERZOEK ZIT EROP. BEN JE NU EVEN KLAAR MET DE BRANDWEER?

‘Nog lang niet! Bij de Nederlandse Academie voor Crisisbeheersing en Brandweercare, onderdeel van NIPV, doe ik onderzoek naar leiderschap bij de brandweer. Ook onderzoek ik waarom vrouwen al dan niet welkom zijn bij de vrijwillige brandweer.’
Verder lezen? <https://tinyurl.com/29u9774b> ■

Kom je ook?

CRISISMANAGEMENT (COLLEGEREEKS)

2 en 9 juni
Universiteit Leiden-Campus Den Haag
<https://tinyurl.com/3k93hcua>

15E INTERNATIONAAL CONGRES FIRE SAFETY & SCIENCE – FSS

7 en 8 juni 2023
NIPV, Arnhem
<https://tinyurl.com/mjmjs4nh>

RUIMTEVAARTDATA

20 juni 2023
RDM Rotterdam
<https://tinyurl.com/2d69cbtc>

INFORMATIEVOORZIENING 2023

22 juni 2023
GelreDome Arnhem
<https://tinyurl.com/4e3sj9y6>

BRANDVEILIG BEHEER WOONGEBOUWEN

29 juni 2023
NIPV Arnhem
<https://tinyurl.com/52chsfhn>

LANDELIJK CONGRES RISICOGERICHTHEID

29 juni 2023
De landgoederij, Bunnik
<https://tinyurl.com/2exfz6u9>

9-11 FIREFIGHTER STAIR CLIMB

10 september 2023
Almere
<https://tinyurl.com/mjmjs4nh>

NETWERKDAG WATERCRISIS

5 oktober 2023
De Utrechtse Stadservrijheid, Utrecht
<https://tinyurl.com/2hcvdpu7>

EU ENERGY STORAGE SYSTEMS SAFETY CONFERENCE 2023

8 en 9 november 2023
NIPV, Arnhem
<https://tinyurl.com/9rabvmce>

Lijst van adverteerders

Raaijmakers

p. 4

BRAND&BRANDWEER

Brand&Brandweer is het vakblad voor brandweer, hulpverlening en rampenbestrijding, en het communicatiemagazine van Brandweer Nederland.

juni 2023 - nummer 6 - jaargang 47

REDACTIE-ADRES

Brand&Brandweer
t.a.v. redactiesecretariaat
Brand&Brandweer, Postbus 20025,
2500 EA Den Haag,
e-mail: brandenbrandweer@sdu.nl

REDACTIE

Ing. Stephan J.M. Wevers, commandant
brandweer Twente (voorzitter redactie)
Frans van der Veen, brandweer Gooi en
Vechtstreek
Hildemarie Schippers, Brandweer
Flevoland
Luc Dietz, Landelijk Operationeel Coördina-
tie Centrum (LOCC)
Olav Strotmann, Veiligheidsregio Noord- en
Oost-Gelderland
Gerard Bouwmeester, Veiligheidsregio
Utrecht
Yoni Hillen, woordvoerder Brandweer
Nederland
Albert Gieling, Nederlands Instituut
Publieke Veiligheid (NIPV)

EINDREDACTIE

Saskia Klaassen en Karlijn Broekhuizen
brand&brandweer@sdu.nl

AUTEURSMANAGER

Ilse Wenderhold
I.Wenderhold@sdu.nl

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE

Aan dit nummer werkten mee:
Harry Bakker, Edward van den Borne,
Gerard Bouwmeester, Eelkje Colmjon,
Karin Dangermond, Laura Davidziuk,
Barry Douma, Jos van Duinen, Luc Dietz,
Rinus Henraath, Leon Houben,
Saskia Klaassen, Thomas Kop, Rick Koedoot,
Marijn Kramp, Arjan Mengerink,
Saskia Ridder, Anje Romein,
Marinus van de Velde, Peter Verwaal,
Josh Walet, Ellen Weber, Geert Woudstra,
Frank Wijvekat

ONTWERP EN OPMAAK

Imago Mediabuilders, Amersfoort

DRUK

Wilco BV - Amersfoort

UITGEVER

Sdu: Britt van de Langkruis
Postbus 20025, 2500 EA Den Haag,
e-mail: B.v.d.Langkruis@sdu.nl

ADVERTENTIE-ACQUISITIE

Tarieven, reserverings- en sluitingsdata
voor (combinatie)advertenties in B&B,
Ambulancezorg etc bij:
Cross
010-7421020
info@cross.nl
cross.nl
Aanlevering van advertentiemateriaal bij
traffic@cross.nl
o.v.v. Brand&Brandweer

TERMIJN VAN ANNULERING:

6 weken voor verschijningsdatum

TERMIJN VAN INZENDING:

3 weken voor verschijningsdatum

ABONNEMENTEN

Opgave van abonnementen en
adres-wijzigingen:

Sdu Klantenservice,
Postbus 20025, 2500 EA Den Haag,
tel. (070) 378 98 80,
fax (070) 378 97 83,
e-mail: sdu@sdu.nl,
www.sdu.nl/brandweer
Vanwege de aard van de uitgave, gaat Sdu
uit van een zakelijke overeenkomst; deze
overeenkomst valt onder het algemene
verbintenissenrecht.

Het abonnement op Brand&Brandweer
(10 nummers, prijspeil november 2023)
kost 125 euro excl BTW (136,25 euro incl.
BTW). Deze prijs is inclusief verzendkosten.
Prijs los nummer: 18 euro (incl. BTW).
Een abonnement op B&B geeft tevens
toegang tot B&B-digitaal en het archief
van B&B via www.brandenbrandweer.nl.
Inlogcodes worden schriftelijk aan abo-
nnees verstrekt.
Prijs online-abonnement los: 105 euro excl.
BTW (114,45 euro incl. BTW).
Een abonnement geldt voor een jaar en
wordt automatisch met een jaar verlengd,
tenzij uiterlijk twee maanden voor het ver-
strijken van het abonnementsjaar schriftel-
ijk wordt opgezegd bij Sdu Klantenservice
(zie adres hierboven).

Wilt u reageren op een artikel, of een on-
derwerp/artikel aandragen voor publicatie
in B&B, neem dan contact op met de redac-
tie via brandenbrandweer@sdu.nl.
De redactie houdt zich het recht voor
artikelen in te korten dan wel journalistiek
aan te passen.

© Sdu 2023

Alle rechten voorbehouden. Alle auteurs-
rechten en databankrechten ten aanzien
van deze uitgave worden uitdrukkelijk
voorbehouden. Deze rechten berusten bij
Sdu bv.
Behoudens de in of krachtens de Auteurs-
wet gestelde uitzonderingen, mag niets
uit deze uitgave worden veeveelvoudigd,
opgeslagen in een geautomatiseerd ge-
gevensbestand of openbaar gemaakt in enige
vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch, door fotokopieën, opnamen of
enige andere manier, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.
Op al onze producten zijn onze leverings-
voorwaarden van toepassing. Zie hiervoor
onze website www.sdu.nl
Persoonsgegevens worden bewerkt voor
de uitvoering van de (abonnements)
overeenkomst en om u van informatie te
voorzien over Sdu bv en andere zorgvuldig
geselecteerde bedrijven. Indien u geen prijs
stelt op deze informatie, kunt u dit schriftel-
ijk melden bij Sdu Klantenservice.
Hoewel aan de totstandkoming van deze
uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaar-
den auteurs, redacteuren en uitgever geen
aansprakelijkheid voor eventuele fouten of
onvolkomenheden.

ISSN 2214-286X

Sdu

de uitgeververbond
mvw
voor meer info: www.mvw.nl

Laura Dawidziuk (16), jeugdbrandweer Hillegom

Net zo spannend als een escaperoom

Bij de jeugdbrandweer zitten wellicht onze toekomstige collega's. Wie zijn zij en wat zijn hun dromen? En wat kunnen we van ze leren?

LAURA DAWIDZIUK

DOOR SASKIA RIDDER

FOTO'S KOEN JONGEN

Ik woon vlak bij de kazerne en als ik de sirene hoorde, ging ik vaak wel even kijken bij een brand. Ik was dus al benieuwd. Op m'n dertiende maakte ik op de jaarmarkt een praatje met een van de jeugdleiders en ik was meteen verkocht. Dit wil ik ook. Ik heb er nog geen moment spijt

Sven van Bohemen, ploegchef kazerne Hillegom

'Het grappige aan Laura is dat ze zo lekker fanatiek is. Heb je net zo'n verkenningsoopdracht gedaan, vraagt ze of het nog een keer mag. Anderen kijken tegen haar op. "Laura weet alles," zeggen ze dan. Terwijl ze eerst best moeite had met haar theorie. Anderen hebben haar toen geholpen en die kennis zet ze nu weer in om nieuwe jeugdleden te steunen. Dat siert haar. Jongeren als Laura maken een ploeg ijzersterk.'

van gehad. In het begin vond ik het wel spannend: doe ik het wel goed? Maar ik heb veel geleerd en ik ben gelukkig niet meer zo verlegen.

Je moet fysiek fit zijn als brandweer en dat zit wel goed bij mij. Ik hou van duiken en zit op gym en judo. Als we een inzetje doen, vind ik het lekker om tempo te maken en de anderen op sleeptouw te nemen. Wat we er ingeramd hebben gekregen is het motto "Je bent zo snel als de langzaamste", wat maar wil zeggen dat het geen zin heeft om vooruit te rennen. Wat ik heb moeten leren is dat ik door m'n snelheid juist fouten kan maken.

STEWARDESS

Bij de jeugdbrandweer is altijd wat te beleven. Bijvoorbeeld als we een verkenningsoopdracht moeten doen. In het donker, met een blinddoek. En dat we dan op zoek moeten naar een sleutelbos die de leiders hebben laten vallen. Het is dan bijna net zo spannend als een escaperoom. Maar het zijn niet alleen de oefenavonden en de wedstrijden die ik gaaf vind. We worden bijvoorbeeld ook betrokken bij de avondvierdaagse. Dat was dikke pret, want we mochten de wandelaars natspuiten omdat het zo warm was. Bij de dodenherdenking was alles natuurlijk heel serieus. Dat maakte wel indruk.

Ik zit op het CIOS in Haarlem, de opleiding voor sportleiders. Misschien dat ik daarom anderen graag dingen uitleg. Later wil ik bij de beroeps en dan het liefst in de duikploeg. Als dat niet lukt, wil ik misschien stewardess worden. En nee, dan doe ik nu niet de juiste opleiding, maar het sportieve van de CIOS vind ik wel leuk.'

Kies voor zekerheid met de kennisbank VIND Inkoop en Aanbesteding

De online kennisbank VIND Inkoop en Aanbesteding biedt u gevalideerde vakinformatie waarmee u sneller vraagstukken kunt oplossen tijdens het inkoop- en aanbestedingstraject.

Via actuele vakkennis en praktische tools vindt u een pasklare en goed onderbouwde oplossing. VIND Inkoop en Aanbesteding is uniek door de thematische, praktijkgerichte vertaling van de wet- en regelgeving. Hiermee wordt u optimaal ondersteund in uw werk.

Meer weten? Kijk op www.sdu.nl/vind-inkoopenaanbesteding

Sdu

Omgaan met onbegrepen gedrag

Handboek voor het basisteam en het basis politieonderwijs

ISBN 9789012406550

Als hulpverlener (politie, brandweer, ambulancepersoneel) krijg je in de contacten op straat regelmatig te maken met gedrag dat afwijkt. 'Vreemd' en 'verward' gedrag. We noemen het daarom 'onbegrepen gedrag'. Dit boek helpt om dit gedrag te begrijpen zodat je effectiever kan reageren.

Immers: hoe beter je de ander begrijpt, hoe overzichtelijker de situatie wordt en hoe beter je kan kiezen voor een passende (re)actie. Dat kan stevig ingrijpen zijn, het kan een rustig gesprek zijn en alles ertussenin – afhankelijk van de situatie.

Kijk voor meer informatie op www.sdu.nl

Sdu

VOORKOM EEN ZOEKTOCHT NAAR DE JUISTE KENGETALLEN

ZORG DAT U OP DE HOOGTE BENT!

Vanaf
24 februari
leverbaar

Heeft u als deskundige in uw dagelijkse praktijk regelmatig comptabele gegevens nodig op het gebied van sociale zekerheid, maatschappelijke dienstverlening, gezondheid, belastingen, huurtoeslag en arbeidsmarktmaatregelen?
Of bijvoorbeeld op het gebied van de wet WOZ, loonbelasting, premieheffingen en zorgverzekering.

Met deze nieuwe actuele wettenbundels van Sdu wordt u optimaal geïnformeerd.

TE BESTELLEN VIA: www.sdu.nl/shop

Sdu

DE TIJD VOORUIT

JOUW INNOVATIEPARTNER

We zijn voorlopers, altijd op zoek naar wat beter kan. Dat zit in onze genen. Want we weten als geen ander dat de toekomst vandaag begint. Daarom werken we voortdurend aan innovaties die het verschil maken in het werkproces van professionals die ook na morgen relevant willen zijn.

Dat doen we samen met onze klanten. Want alleen dan sluiten onze oplossingen echt aan op hun werkproces. **Nu en in de toekomst.**

ONTDEK HET ZELF OP [SDU.NL/DETIJDVOORUIT](https://www.sdu.nl/detijdvooruit)

Sdu